

Uitvoeringstoets Landelijk Bureau Bibob wijziging Wet Bibob (2^e tranche)

Beschrijving voorstel

Het wetsvoorstel ziet op het verruimen van de mogelijkheden tot informatiedeling tussen het Landelijk Bureau Bibob (verder: LBB) en bestuursorganen en tussen bestuursorganen onderling, uitbreiding van de reikwijdte van de Wet Bibob en de uitbreiding van de eigen onderzoeksbevoegdheden. Hiermee worden de mogelijkheden van de overheid om haar integriteit te beschermen tegen het ongewild faciliteren van criminaliteit verder versterkt.

Bestuursorganen worden met de nieuwe wet verplicht om de zelfstandig getrokken conclusies (en de omstandigheden zoals bedoeld in artikel 7a, achtste lid Wet Bibob) te melden. Om deze zelfstandig door anderen getrokken conclusies te kunnen verstrekken moeten deze gegevens op enige wijze worden geregistreerd /bijgehouden. Het LBB zal dit gaan doen in een nog te ontwikkelen nationaal Bibob-register.

Proces

Opdrachtgever Directie Veiligheid en Bestuur (hierna DVB) van het Directoraat Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving heeft aan Justis gevraagd een aantal vragen te beantwoorden, waaronder of het LBB de geëigende organisatie is voor de uitvoering van de informatieverstrekking over gevaarsconclusies en/of de registratie van gevaarsconclusies op grond van eigen onderzoek van bestuursorganen.

Deze vragen zijn positief beantwoord in een strategische verkenning uitgevoerd door Justis, gevolgd door een uitvoeringstoets.

Uitkomst uitvoeringstoets

Communicatie en interactie met burgers/bedrijven: uitvoerbaar

Voor de communicatie richting burgers/bedrijven zijn met name de klant en samenleving van belang. Het LBB biedt daarvoor op de Justis website toegankelijke en vindbare informatie over het register, welke gegevens daarin staan en het doel en de manier waarop het gebruikt wordt. Ook wordt hierbij de samenwerking gezocht met de directie communicatie van het ministerie om via de ministerie-brede kanalen deze informatie te verspreiden, bijvoorbeeld de Rijksoverheid website. Voor bestuursorganen is de Bibob helpdesk het eerste aanspreekpunt. Dit zal ook zo in de voorlichting expliciet worden meegenomen. Daarnaast is het mogelijk dat bestuursorganen met het Klant Contact Centrum (KCC) van Justis contact opnemen.

Communicatie en interactie met externe stakeholders: uitvoerbaar

Voor bestuursorganen die met het register gaan werken is het belangrijk dat zij geïnformeerd zijn over het gebruik en onderhoud van het register. Deze voorlichting bestaat uit zowel praktische uitleg en handleidingen, alsook richtlijnen voor integer en doelmatig gebruik van (informatie uit) het register. Hierin wordt expliciet aandacht besteed aan de verantwoordelijkheid die een bestuursorgaan heeft voor het eigen integriteitsbeleid en betrouwbare medewerkers die informatie uit het register enkel opvragen en gebruiken ten behoeve van eigen onderzoek. Hiervoor zet het LBB in samenwerking met de beleidsdirectie een mix van verschillende middelen in om (de werking en gevolgen van) het register proactief onder de aandacht te brengen; zowel webinars om voorlichting en uitleg te geven aan bestuursorganen als handleidingen en factsheets die met bestuursorganen en via de website van Justis gedeeld worden. Ook worden bestuursorganen gedurende de verschillende fases geïnformeerd via bijvoorbeeld de nieuwsbrief van het LBB en tijdens periodieke overleggen.

Maakbaarheid systemen: uitvoerbaar

Het register wordt door een externe partij (Justid) op maat gemaakt voor gebruik door het LBB en de bestuursorganen.

Handhaafbaarheid en fraudebestendigheid: uitvoerbaar

Elementen in het wetsvoorstel zijn lastig te handhaven. Bijvoorbeeld de check of informatie wordt opgevraagd om andere redenen dan zelfstandig bibob onderzoek naar die (rechts)persoon. Dit risico wordt beperkt door onder meer verplichte logging van informatieverzoeken en de monitoring daarvan.

Uitvoeringskosten

De incidentele kosten voor de bouw van het register worden gefinancierd door opdrachtgever DVB. Hiervoor is voor het jaar 2021 geld gereserveerd uit het budget van het minJenV voor de aanpak tegen ondermijning. De structurele kosten voor het technisch beheer door Justid en de structurele kosten voor Justis worden verrekend in de kostprijs van een Bibob-advies.

<i>Structurele kosten op jaarbasis</i>	
LBB	€ 91.083,-
functioneel beheer Justis	€ 13.600,-
technisch en functioneel beheer Justid	€ 115.000,-
Totaal	€ 219.683,-

Risico's

Effectiviteit

De effectiviteit van de wet is voor een groot deel afhankelijk van de bereidheid van bestuursorganen om hun gevaarsconclusies zelfstandig in het register in te voeren. Het doel van dit wetsartikel – een betere informatieverstrekking door het LBB en daarmee een grotere kans op het onderkennen van mogelijk misbruik van beschikkingen -, kan alleen worden bereikt als het register volledig is of op termijn wordt gevuld, dus niet alleen met de gevaarsconclusies die door het LBB zijn getrokken. Bestuursorganen worden op grond van de wet wel verplicht om te registreren, maar niet is ingeregeld dat daarop wordt toegezien of gehandhaafd.

Anderzijds bestaat er wel het vertrouwen in bestuursorganen dat zij hun gevaarsconclusies zullen gaan registreren. Omdat dit in hun eigen belang is. Wanneer alle bestuursorganen meedoen, is de kans groot dat er ook daadwerkelijk relevante informatie uit het register kan worden verstrekt en meegewogen in een lopend bibob-onderzoek.

Bovendien is in het kader van deze uitvoeringstoets nagedacht over de wijze waarop gegevens toegankelijk en makkelijk kunnen worden ingevoerd en kan tijdens de bouw van het register hier nog verder rekening mee worden gehouden.

Kosten

Randvoorwaarde voor de uitvoerbaarheid van het nationaal Bibob-register, is dat de kosten die het nationaal Bibob-register met zich meebrengt, kunnen worden gefinancierd.

Voor de incidentele kosten –voor de ontwikkeling van het register door Justid- is een bedrag opgenomen in de begroting van 2021, op basis van een eerste inschatting van deze kosten.

De structurele kosten zijn echter niet in de begroting opgenomen. Wanneer er geen financiële dekking is voor de structurele kosten kán Justis de opdracht om een nationaal Bibob-register te houden, niet aannemen.

Invoeringsmoment

Justid heeft tien maanden nodig om het register te bouwen.